

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/42/2020
Identifikačné číslo spisu:	7119011074
Dátum vydania rozhodnutia:	16.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7119011074.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci obvineného E. B., pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, na verejnom zasadnutí konanom v Bratislave 16. marca 2021 o dovolaní ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 1. augusta 2019 sp. zn. 7PP/45/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 2 Trestného poriadku uznesením Okresného súdu Košice I z 1. augusta 2019, sp. zn. 7PP/45/2019

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona, v p r o s p e c h obvineného E. B..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie z r u š u j e.

Z r u š u j ú s a aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku p r i k a z u j e Okresnému súdu Košice I, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I (ďalej aj len „súd prvého stupňa“) rozhodol uznesením z 1. augusta 2019, sp. zn. 7PP/45/2019 tak, že obvineného E. B., (ďalej aj len „obvinený“) nar. XX. E. XXXX v V., postupom podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene prepustil z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trebišov zo 14. marca 2019, sp. zn. 5T/3/2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30. marca 2019. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému určil na nevykonaný zvyšok trestu odňatia slobody, skúšobnú dobu v trvaní 2 (dva) roky.

Podľa § 176 ods. 3 Trestného poriadku súd vyhotovil zjednodušené uznesenie bez odôvodnenia, nakoľko sa po jeho vyhlásení prokurátor a obvinený vzdali práva na podanie sťažnosti.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky dňa 12. februára 2020 podal proti predmetnému rozhodnutiu na podnet poškodeného G. D. dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku, pretože napadnutým rozhodnutím bol porušený zákon v ustanoveniach § 66 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného zákona v prospech obvineného E. B.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky v dovolaní uviedol, že Okresný súd Košice I, svojím uznesením z 1. augusta 2019, sp. zn. 7PP/45/2019, podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene prepustil obvineného z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trebišov zo 14. marca 2019, sp. zn. 5T/3/2019, pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov. Podľa § 68 ods. 1 Trestného zákona súd za nevykonaný zvyšok trestu odňatia slobody určil skúšobnú dobu v trvaní 2 roky.

Do spisu k rozhodnutiu o žiadosti o podmienene prepustenie z výkonu trestu bol zadovážený odpis z registra trestov, hodnotenie riaditeľa ústavu na výkon trestu, hodnotenie rizika sociálneho zlyhania, hodnotenie a skrátený výpis klienta a rozsudok, sp. zn. 5T/3/2019.

V hodnotení riaditeľa ÚVTOS Košice k žiadosti o podmienene prepustenie je resocializačná prognóza u obvineného hodnotená ako menej priaznivá a podmienky na podmienene prepustenie spĺňa len čiastočne. Riaditeľ uviedol, že obvinený nie je pracovne zaradený, nakoľko v minulosti bol v dvoch prípadoch vyradený pre nedodržiavanie pracovnej disciplíny.

Podľa odpisu registra trestov bolo zistené, že odsúdený bol do doby rozhodovania už 4-krát súdne trestaný, z toho 3-krát pre trestný čin podľa § 194 Trestného zákona. Tohto konania sa dopustil v dvoch prípadoch obdobným spôsobom, keď bez povolenia vstúpil na pozemok, resp. aj do nehnuteľnosti patriacej poškodenému G. D., pričom bol pod vplyvom omamných látok.

Z odpisu registra trestov je možné zistiť, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 0T/942015 bolo dňa 18. júla 2018 Okresným súdom Košice II rozhodnuté uznesením, sp. zn. 2Pp/6/2018 o podmienenom prepustení obvineného E. B. z výkonu trestu odňatia slobody s tým, že mu bola stanovená skúšobná doba v trvaní 2 rokov, t. j. do dňa 18. júla 2020.

Z uvedeného vyplýva, že obvinený sa trestného konania v posudzovanej veci (sp. zn. 5T/3/2019) dopustil počas plynutia skúšobnej doby. Skutok spáchal 21. októbra 2018, teda len 3 mesiace po podmienenom prepustení.

Po citácii zákonných ustanovení podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona, minister spravodlivosti uviedol, že pre podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky: formálnu - vykonal trest v zákonom ustanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

V zmysle uvedeného dovolateľ konštatoval, že formálne podmienky podmienene prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody boli naplnené. Naplnenie ďalších zákonných podmienok však vyvolávajú pochybnosti.

Nie je podstatné, že Okresný súd Košice II v čase rozhodovania Okresného súdu Košice I neurobil rozhodnutie o neosvedčení sa obvineného, pretože zo zadovážených listín muselo byť Okresnému súdu Košice I zrejmé spáchanie trestného činu v skúšobnej dobe a porušenie podmienky, a teda rozhodnutie Okresného súdu Košice II o neosvedčení sa obvineného v konaní pod sp. zn. 2Pp/6/2018 mohlo byť očakávané. Paradoxne tak o podmienenom prepustení obvineného (odsúdeného) bolo rozhodnuté v

čase plynutia skúšobnej doby jeho skoršieho podmieneného prepustenia pod sp. zn. 2Pp/6/2018.

Okresný súd Košice II následne rozhodol o neosvedčení sa obvineného (odsúdeného) a zvyšok výkonu trestu odňatia slobody vo veci sp. zn. 2Pp/6/2018 bol obvinenému (odsúdenému) napokon aj nariadený, nakoľko v skúšobnej dobe nevedol riadny život a bol právoplatne odsúdený práve v konaní vedenom na Okresnom súde Trebišov, sp. zn. 5T/3/2019. Minister spravodlivosti pritom uviedol, že na danú skutočnosť v konaní o podmienenom prepustení nepoukázal ani súd pri svojom rozhodnutí ani prokurátor, pričom ako bolo zrejmé, minimálne z obsahu odpisu registra trestov túto informáciu mali k dispozícii. Išlo pritom o podstatné zistenie s ohľadom na predpoklad vedenia riadneho života obvineného na slobode, ako aj z pohľadu jeho predchádzajúceho spôsobu života.

V ďalšej časti dovolania minister spravodlivosti argumentoval tým, že aj keď sa obvinený doposiaľ dopúšťal menej závažnej trestnej činnosti, išlo o páchanie druhovo identickej trestnej činnosti, dokonca v dvoch prípadoch smerujúcej proti rovnakej osobe - G. D., a to pod vplyvom omamných látok, pričom skôr nariadené ochranné liečenie doposiaľ obvinený neabsolvoval.

Minister spravodlivosti poukazoval aj na hodnotenie k žiadosti o podmienené prepustenie z ÚVV a ÚVTOS Košice, nakoľko z jeho obsahu nevyplývalo, že by obvinený vo výkone trestu odňatia slobody plnením povinností a správaním preukázal taký stupeň polepšenia, že možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Od začiatku konania o jeho podmienenom prepustení mu nebola udelená žiadna disciplinárna odmena. V uvedenej správe sa konštatuje, že obvinený nie je pracovne zaradený, nakoľko v minulosti bol v dvoch prípadoch vyradený pre nedodržiavanie pracovnej disciplíny. Resocializačná prognóza je u obvineného menej priaznivá, stredné riziko sociálneho zlyhania a len čiastočné splnenie podmienok na prepustenie z výkonu trestu. Podmienené prepustenie obvineného riaditeľ neodporučil. V tejto súvislosti minister spravodlivosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 154/2009, podľa ktorého musí všeobecný súd rozhodujúci o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré majú poskytnúť komplexný obraz o osobe obvineného (odsúdeného) a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti môžu napovedať aké správanie možno od obvineného (odsúdeného) očakávať po prepustení na slobodu. Okrem toho je pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie obvineného (odsúdeného) počas výkonu trestu odňatia slobody.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že okresný súd sa pri rozhodovaní o podmienenom prepustení obvineného dôsledne neriadil predmetným nálezom. Pre úplnosť minister poukázal aj na vyjadrenie Krajskej prokuratúry Košice, ktorá sa nestotožnila s postupom prokurátora v posudzovanej veci a rovnako dospela k záveru, že podmienky na podmienené prepustenie obvineného neboli naplnené.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Okresného súdu Košice I, z 1. augusta 2019, sp. zn. 7PP/45/2019, bol porušený zákon v ustanoveniach § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona, v prospech obvineného E. B..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 1. augusta 2019, sp. zn. 7PP/45/2019 zrušil a zrušil aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Košice I prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Podaním, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené 5. mája 2020, sa vyjadril k dovolaniu obvinený E. B. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Alexandra Parajosa. Uviedol, že sa nestotožňuje s názorom dovolateľa nakoľko ustanovenie § 66 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného zákona v kontexte trestnoprávnej judikatúry umožňujú všeobecnému súdu širokú mieru úvahy, či obvinený (odsúdený) získa alebo nezíska nárok na podmienené prepustenie. V krajnom prípade, Okresný súd Košice I

extrémne nevybočil z medzí citovaného zákonného ustanovenia, preto nemožno všeobecný súd pre jeho úvahu v danom prípade sankcionovať.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, zamietol ako nedôvodné.

Podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 12. mája 2020 sa k predmetnému dovolaniu vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice I (ďalej aj len „prokurátor“). Po stručnej rekapitulácii predchádzajúceho konania uviedol, že sa s odôvodnením podaného dovolania v plnom rozsahu stotožňuje a na toto v plnom rozsahu odkazuje. Navrhol, aby bolo predmetnému dovolaniu v celom rozsahu vyhovie a vyslovené, že napadnutým rozhodnutím a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Trestného zákona v prospech obvineného E. B..

K vyjadreniu prokuratúry poslal 30. októbra 2020 vyjadrenie obvinený prostredníctvom svojho obhajcu, v ktorom znovu žiadal, aby dovolaniu ministra spravodlivosti vyhovie nebolo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368), že bolo podané oprávneným procesným subjektom (§ 369 ods. 1 Trestného poriadku) v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku).

Podľa § 371 ods. 2 Trestného poriadku, minister spravodlivosti podá dovolanie okrem dôvodov uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného poriadku alebo osobitného predpisu o väzbe, Trestného zákona alebo Trestného poriadku o podmienечnom prepustení odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, o výkone trestu, ktorého výkon bol podmienечne odložený, o výkone zvyšku trestu po podmienечnom prepustení alebo o výkone náhradného trestu odňatia slobody, ktorý bol uložený popri peňažnom treste.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku minister spravodlivosti podá dovolanie aj proti právoplatnému rozhodnutiu vychádzajúceho zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený, alebo ak boli pri zisťovaní skutkového stavu závažným spôsobom porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci.

Podľa § 66 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienечne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienечného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienечného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

V posudzovanom prípade podal dovolanie minister spravodlivosti Slovenskej republiky na podnet poškodeného G. D.. Dovolací súd súčasne zistil, že dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky je dôvodné.

Z obsahu dovolania jasne vyplýva, že minister spravodlivosti spochybňoval rozhodnutie, ktorým bol obvinený prepustený na slobodu za súčasného uloženia skúšobnej doby v trvaní dva roky. V dovolaní namietal viaceré pochybenia, ktorých sa mal dopustiť súd pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení

obvineného. Veľmi správne poukázal na penzum podkladov, ktoré mal súd k dispozícii pri svojom rozhodovaní. Len na ozrejenie, dovolací súd rekapitulujúc uvádza, že išlo o odpis registra trestov, hodnotenie riaditeľa ÚVTOS, žiadosť o podmienené prepustenie obvineného, hodnotenie rizika sociálneho zlyhania, hodnotenie a skrátený výpis klienta a samotný odsudzujúci rozsudok. Uvedené podklady boli vo svojom súhrne spôsobilé dostatočným spôsobom poskytnúť relevantné podklady pre následné rozhodnutie o podmienenom prepustení, či neprepustení obvineného na slobodu. Hoci sa s niektorými z nich zaoberal už minister spravodlivosti vo svojom dovolaní, s ktorým sa v prevažnej miere stotožnil aj dovolací súd, je účelné poukázať na hlavné východiská pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Z tohto dôvodu sa javí ako potrebné upriamiť pozornosť predovšetkým na vyjadrenie riaditeľa ÚVTOS, ktorý disponuje najrelevantnejšími informáciami ohľadom obvineného. Veľmi dôležitú výpovednú hodnotu má aj hodnotiaci formulár rizika sociálneho zlyhania obvineného. Riaditeľ v rámci svojho vyjadrenia konštatoval, že resocializačná prognóza obvineného je menej priaznivá a riziko sociálneho zlyhania je stredné. Obvinený (odsúdený) čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie, avšak jeho podmienené prepustenie neodporúča. V správe sa okrem iného nachádzali aj informácie o tom, že obvineného správanie a pracovná morálka počas pobytu vo výkone väzby neboli na požadovanej úrovni. Uvedenú správu je možné vo všeobecnosti a v spojitosti s ostatnými podkladmi hodnotiť ako nie práve najpriaznivejšiu. Z formulára hodnotenia rizika sociálneho zlyhania obvineného vyplýva, že tento sa nachádzal na hranici medzi stredným a vysokým rizikom sociálneho zlyhania. Pomerne dôležitým atribútom pri posudzovaní osoby obvineného je aj skúmanie jej predchádzajúcej trestnej minulosti. V danom prípade je možné konštatovať, že ide osobu recidivistu, nakoľko z odpisu registra trestov vyplýva, že bol štyrikrát súdne trestaný, pričom z toho trikrát za trestný čin porušovania domovej slobody. Je teda zrejmé, že u obvineného nešlo iba o exces a s páchaním trestnej činnosti mal predchádzajúce skúsenosti. Dovolací súd si uvedomuje, že v zmysle platnej judikatúry, nie je možné automaticky nevyhovieť žiadosti obvineného o podmienené prepustenie iba na základe jeho predchádzajúcej trestnej minulosti. Ako pomerne neštandardná sa javí skutočnosť, že napriek tomu súd žiadnym spôsobom nezaujal stanovisko k jeho predchádzajúcej trestnej činnosti. Prokurátor sa vzdal možnosti podať sťažnosť proti napadnutému rozhodnutiu a vo svojom záverečnom návrhu na verejnom zasadnutí (č. l. 22) uviedol: „akceptujúc výpoveď odsúdeného a akceptujúc aj skutočnosť, že odsúdený bol doposiaľ odsúdený len za menej závažné trestné činy, aj jeho kritický postoj k spáchaným trestným činom navrhujem súdu, aby vyhovel jeho žiadosti, podmienené prepustil odsúdeného, pričom skúšobnú dobu ponechávam na zvážení súdu.“. V uvedenom návrhu je badateľný značný formalizmus, prejavujúci sa izolovaným hodnotením trestnej činnosti vychádzajúc striktne z teoretickej roviny. Skutočnosť, že v danom prípade išlo o prečiny, nemení nič na tom, že predmetnej situácii je potrebné venovať osobitú pozornosť, nakoľko trestná činnosť smerovala opakovane voči konkrétnemu poškodenému, preto nie je možné sa stotožniť s názorom prokurátora. Otázka kritického postoja obvineného k jeho trestnej činnosti je prinajmenšom diskutabilná, nakoľko obvinený na verejnom zasadnutí (č. l. 21) síce uviedol, že je mu ľúto, čo spravil a do budúca sa trestnej činnosti dopúšťať nebude. Na strane druhej je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti prípadu, ako aj na samotný dokument hodnotenia rizika sociálneho zlyhania, kde bola označená kolónka, že zodpovednosť akceptuje minimálne, odmieta zmenu (edukačne uzatvorený, rigidný), nekritický k spáchanému trestnému činu. Vzhľadom na obsah napadnutého rozhodnutia je otázne, či sa uvedeným hodnotením riadili, či už súd alebo prokurátor. Bol to práve postup Okresného súdu Košice I, ktorý namietal poškodený vo svojej sťažnosti. Odpoveďou na sťažnosť poškodeného bolo vyjadrenie Krajskej prokuratúry Košice, kde v podstate uviedli, že v dôsledku nedostatočnej znalosti spisu došlo zo strany intervenujúceho prokurátora k pochybeniu. Krajský prokurátor uviedol, že sa s uvedeným záverom nestotožnil, pretože podmienky na podmienené prepustenie obvineného v tomto prípade splnené neboli. V prospech podmieneného prepustenia obvineného na slobodu, nesvedčí ani skutočnosť, že obvinený spáchal predmetný skutok v skúšobnej dobe iného jeho odsúdenia, pričom bolo rozhodnuté o nariadení výkonu zvyšku trestu odňatia slobody.

Pre úplnosť je dôležité zdôrazniť, že formálne podmienky potrebné na prepustenie boli splnené, nakoľko v danom prípade uplynula lehota potrebná na podmienené prepustenie. Hlavnou problematikou dovolacieho konania však bolo ozrejmiť, či došlo alebo nedošlo k naplneniu materiálnych podmienok podmieneného prepustenia. Z uvedeného je zrejmé, že materiálne podmienky v danom prípade splnené

neboli. Navyše v priebehu konania došlo zo strany súdu a prokuratúry k sérii pochybení majúcich za následok rozhodnutie nekorešpondujúce so skutkovým stavom tak, ako to vyplývalo zo zabezpečených podkladov. Z tohto dôvodu nebolo možné sa stotožniť ani s argumentáciou obhajcu obvineného, ktorý uviedol, že ustanovenia § 66 ods. 1 písm. a) a ods. 2 Trestného zákona v kontexte trestnoprávnej judikatúry umožňujú všeobecnému súdu, širokú mieru úvahy v tom smere, či odsúdený získa alebo nezíska nárok na podmienené prepustenie. Okrem tohto uviedol, že okresný súd nevybočil z medzí zákona, preto ho nemožno pre jeho úvahu v danom prípade sankcionovať. Je bezpochyby pravdou, že v rámci konania o povolení podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, súd využíva určitú mieru úvahy, nakoľko je potrebné vyhodnotiť spomínané formálne a materiálne podmienky v zmysle okolností prípadu. Úvahu súdu však nie je možné stotožňovať so svojvôľou, kedy súd rozhodne v rozpore s okolnosťami prípadu. Ingerencia súdu má byť adekvátne tak, aby nedochádzalo k prekročeniu hranice medzi právnou úvahou súdu a spomínanou ničím nepodloženou svojvôľou.

Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaniu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky vyhovel a rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný.